

PROCÉS PARTICIPATIU 06-07

VII JORNADES DEL PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT DE BARCELONA

DIÀLEG: LA CIUTAT EDUCADORA I L'ÈXIT ESCOLAR

29 de novembre de 2006, 11.15 h

Ponents

Xavier Bonal, adjunt al Síndic de Greuges per a la Defensa dels Drets dels Infants

Fèlix Manito, director de Kreanta i professor de la UOC

Eva Hernández, membre de la Comissió Delegada del Consell Directiu del PEC

Lluís Filella, membre de la Comissió Delegada del Consell Directiu del PEC

RESUM DE LA SESSIÓ

El diàleg, celebrat el 29 de novembre, s'inicia amb una valoració del paper dels diferents agents educatius que intervenen en l'èxit escolar a càrrec d'Eva Hernández, de la Comissió Delegada del Consell Directiu del PEC. A continuació Lluís Filella, també de la Comissió Delegada, presenta els dos convidats: Xavier Bonal, adjunt al Síndic de Greuges per a la Defensa dels Drets dels Infants, i Fèlix Manito, director de Kreanta i professor de la UOC.

A la pregunta de què entenem per èxit escolar, Fèlix Manito esmenta una sèrie d'elements de context que creu que cal tenir en compte: el mercat de treball valora cada vegada menys la formació formal i més les actituds; els emprenedors individuals, d'una banda, i les grans corporacions com a impartidores de formació, de l'altra, han adquirit un major protagonisme; hi ha una multiplicitat creixent d'agents formatius; la formació s'ha convertit en un sector de negoci que genera molta riquesa. Manito afegeix que el fracàs escolar no respon necessàriament a un mercat laboral poc esperançador, ja que de vegades l'abandó escolar té a veure amb un alt nivell de demanda laboral. En vista de tot això, cal redefinir l'èxit escolar sobre la base d'altres indicadors que no es refereixin exclusivament a la finalització dels estudis.

Per la seva banda, Xavier Bonal afirma que és important distingir entre la vessant individual i la vessant col·lectiva de l'èxit escolar. Mentre que respecte a la vessant individual hi ha un acord força unànim sobre què significa l'èxit escolar, la vessant col·lectiva admet més interpretacions segons la conceptualització que es faci de la igualtat d'oportunitats, un pas previ per definir l'èxit escolar. Al seu parer, cal determinar si es prioritza l'eficiència econòmica o altres aspectes, ja que deixar que el mercat de treball marqui l'agenda educativa pot ser un error. Tot i que la participació de diversos agents és positiva, cal tenir en compte els seus interessos.

Sobre quins són els agents més importants pel que fa a l'èxit escolar, Fèlix Manito opina que la importància de les famílies i les escoles ja està establerta, i cal incorporar-hi el món associatiu, les empreses i els mitjans de comunicació. Tot i això, creu que el paper dels mitjans de comunicació s'acostuma a sobrevalorar i que el més important és crear complicitats amb els professionals de la comunicació.

Xavier Bonal afirma que es dona la paradoxa que mai abans el sistema educatiu ha estat tan necessari però alhora tan insuficient per a la inclusió social; per això l'escola no pot fer-hi front tota sola. S'han exhaurit «les polítiques institucionals» i potser ara calen «polítiques de subjectivitat»; és a dir, adaptar les polítiques als individus segons una agenda que respongui a la diversitat social existent i no segons uns estàndards rígids. D'altra banda, el paper de la família és bàsic. Al seu parer, mai no hi ha hagut tanta distància entre família i escola. En part, això es deu al fet que hi ha moltes famílies que segueixen una lògica «clientelar» en la seva relació amb l'escola.

Pel que fa a les mesures que hauria d'aplicar l'Administració, Fèlix Manito esmenta un estudi del Pla estratègic metropolità que planteja mesures que poden ser útils: més autonomia i flexibilitat de les institucions educatives, avaluació institucional (amb nous indicadors de l'èxit escolar) i innovació educativa.

Xavier Bonal sosté que cal establir mesures de lluita contra la desigualtat i la segregació, que a l'escola han assolit uns nivells superiors als que es donen a la societat, com ho demostren els índexs de concentració d'immigrants a alguns centres. Per a Bonal, tant preocupant és aquest fet en si mateix com l'actitud de no voler-se barrejar amb segons qui. Quant a l'educació no formal, cal fer-hi intervenir el màxim d'actors possibles i de manera creativa.

Aportacions al Document base per al diagnòstic educatiu de la ciutat 2006

En relació amb les línies de treball que haurien d'orientar la feina del PEC en aquesta qüestió durant el proper període 2008-2011, Fèlix Manito proposa el següent: el tema de l'èxit escolar ha d'adquirir centralitat en l'agenda de la ciutat, per a la qual cosa també caldria fer un esforç de comunicació envers els agents implicats i la ciutadania; cal associar l'èxit escolar a valors i traslladar-ho als indicadors; manquen dades i estudis i el PEC hauria de generar-ne; s'ha de dur a terme un projecte pilot en algun barri o districte; la Conselleria d'Educació hauria d'elaborar un pla especial per als punts més crítics quant a segregació i exclusió i destinar-hi recursos.

Per la seva banda, Xavier Bonal proposa les següents línies de treball: ja hi ha experiències i bones pràctiques però el que cal és difondre-les i adaptar-les en la mesura que sigui possible; s'han de crear els «fòrums educatius locals» que proposa l'informe de la Fundació Bofill; cal una política d'incentivació perquè els millors mestres estiguin a les «pitjors» escoles, ja que els

mestres tenen una importància cabdal en l'èxit escolar; l'Administració ha d'assignar recursos amb una visió a llarg termini sobre la base que invertir en nois i noies conflictius és rendible.

Intervencions

Des del públic es fan les reivindicacions següents: cal donar més importància a les polítiques de suport a les famílies; és necessari augmentar la participació dels pares als consells escolars; convindria formar el professorat sobre la «dimensió col·lectiva» de l'èxit escolar; caldria articular un crèdit per fer orientació laboral a tots els escolars entre tercer i quart d'ESO, i no només als alumnes més conflictius.

Barcelona, 19 de desembre de 2006